

[Miljøministeren]

geholdes af en deltidsansat øbo i stedet for den kommunale vejmand fra fastlandet.

Social- og sundhedsvæsen

Befolkningsudviklingen i hele landet i de kommende år vil medføre, at der bliver færre unge under 25 år og flere ældre på 80 år og derover. Det betyder, at der må forudses en væsentlig ændring i befolkningens behov for serviceydelser, særlig på socialområdet.

På øerne er dette problem allerede nu en realitet. Befolkningen på de små øer er således i dag præget af en stor andel af ældre. Beboere på 65 år og derover udgør ca. 25 pct. af den samlede befolkning på de små øer mod 14–15 pct. for hele landet.

Kun otte af øerne har i dag en fastboende praktiserende læge. Det er Anholt, Endelave, Fejø, Femø, Orø, Sejerø, Fur og Mandø. Ti øer har fastboende og fungerende sygeplejersker/sygehjælpere. Det er Anholt, Avernakø, Drejø, Fejø, Lyø, Omø, Sejerø, Strynø, Tunø og Venø. Der er således 12 af øerne, som hverken har læge, sygeplejerske eller sygehjælper.

De ældre øboere, som ønsker at leve også den sidste del af deres liv på øerne nær familie og venner, har i dag på mange øer ikke mulighed for at blive hjulpet i hjemmet eller bo i en beskyttet bolig på øen. Resultatet er derfor ofte, at de ældre må på plejehjem på fastlandet. Da eksempelvis sygeplejersken på Askø/Lilleø blev afskediget, måtte en af de ældre beboere på Askø som en direkte følge heraf midlertidigt anbringes på plejehjem og én hospitalsindlægges. Øboerne finder, at dette var en kostbar og utilfredsstillende løsning.

Øboerne foreslår derfor, at der på hver ø findes en heltidssygeplejerske, hvis bolig kunne kombineres med 2–3 beskyttede boliger. Disse kunne – hvis de i perioder ikke anvendtes af øboerne – være ferie- eller rekreationsboliger for pensionister fra den øvrige del af amtskommunen eller kommunen. Afhængigt af øens størrelse kunne en deltidsmedhjælp til hjemmehjælp, madudbringning og lignende være tilknyttet denne ordning, der så samtidig ville medføre oprettelse af en eller flere af de for øerne så nødvendige arbejdspladser.

En etablering af en ordning som den omtalte kræver fleksibilitet og kombination af

amtskommunale og kommunale udgifter. Samordningen forudsætter en aftale mellem de implicerede offentlige myndigheder ud fra et helhedssyn, hvori der især indgår de netoudgifter, der vil være forbundet med ordningen, således at eventuelle refusioner m.v. blev fastlagt i overensstemmelse hermed.

Der skal i denne forbindelse peges på, at med den givne aldersmæssige sammensætning af øbefolkningen vil de omtalte problemer forstærkes i de kommende år.

Undervisning og kultur

Skoler

Folkeskolens bygninger har altid været et centralt og værdifuldt samlingssted for kulturelle, sociale, idrætslige og uddannelsesmæssige aktiviteter i lokalsamfundene. Dette har i særlig grad været tilfældet på øerne. Men selv på de største af småøerne er befolkningsunderlaget efterhånden for lavt til at opretholde en selvstændig skole.

I 1950'erne var der derimod skoler på samtlige øer, på fire af øerne endda mere end 1. I dag er skolerne nedlagt på 8 af øerne.

Når skolen forsvinder, opstår der naturligvis først og fremmest en belastende situation for skolebørnene, der allerede fra 6–7 års alderen tvinges til at bruge megen tid på transport mellem skole og hjem.

Men med skolen mister øen også arbejdspladser. Og den eller de lærere, der ofte har været igangsættere af kulturelle arrangementer, aftenskoleundervisning etc., forsvinder også.

Den manglende skole gør det endnu vanskeligere at få familier med børn til at bosætte sig på øerne. Udviklingen i retning af en stadig større andel af ældre vil derfor yderligere forstærkes.

Øboerne er ikke i tvivl om, at de større børn (8.–10. klasse) må gå i skole på fastlandet for at få de undervisningstilbud, som kun byer med større befolkningsunderlag er i stand til at give. Men for de yngste børns vedkommende (børnehaveklasse–3., måske 4. klasse) er det øboernes opfattelse, at disse bør undervises på deres egen ø, ikke mindst af hensyn til børnenes meget nære tilknytning til forældrene.

Efter øboernes opfattelse bør økommunerne derfor opfordres til nøje at overveje ned-